

מלחמה - אתחלתא דנאולה (מגילה ז' ע"ב)

מלחמה שלום

תיבה אחר תיבה בסוד אחדות הבריא

אָבִיב

מלחמתה של תורה

ומלחמתה של תורה, הוא הן כפשוטו ע"י עסק התורה, באופן שנלחמים זה עם זה בעסק התורה על מנת לעמוד על אמיתותה. והן כדרשת חז"ל (קידושין דף ל ע"ב), וז"ל, בראתי יצה"ר, בראתי לו תורה תבלין, עכ"ל. היינו שהתורה היא הכח להילחם כנגד היצה"ר.

וכן מבוא בזוה"ק (חדש כרך א (תורה) פרשת כי תצא דף צו ע"א) להדיא, שהכח להילחם כנגד היצה"ר הוא מכח התורה, וז"ל, כי תצא למלחמה על איבך (דברים כ, א). ר"ש פתח ונח ישראֵל טוב אויבך ירדפו (הושע ח, ג). מאי ונח ישראֵל טוב דא יצר הטוב דשלמה מלכא קרייה טוב, דכתיב (קהלת ד, יג) טוב ילד מִסֶּכֶן וְחֶכֶם. אויבך ירדפו. דא יצר הרע דאיהו שנאיה דב"נ. דשלמה מלכא קרייה שונא, דסגיאין שמהן אית ליה דכתיב (משלי כה, כא) אִם רָעַב שֹׁנְאָךָ הֶאֱכִלְהוּ לָחֶם. ודא היא אורייתא קדישא כד"א (משלי ט, ה) לָכוּ לָחֶמוּ בְּלִחְמִי, עכ"ל.

אכילה מעצם התורה - סוד השלום

והבן, שיש שני מדרגות באכילה מהתורה. ישנו מדרגה תחתונה של מ'ט פנים טהור ומ'ט פנים טמא, ושם נדרש בירור הטהור מהטמא, הנעשה על ידי מלחמתה של תורה. וזהו מדרגת אביב, לחם שעורים, שהוא מאכל בהמה. וכן שם מקום המלחמה עם היצה"ר - מלחמה עם הנפש הבהמית. אולם למעלה מכך, יש אכילה מהתורה 'עצמה', שלא במדרגת מלחמה (מלחמתה של תורה), וזהו מדרגת יום החמישים, סוד השלום. המתגלה בפרט בלחמי תודה – שתי הלחם של שבועות, הנעשה מחיטה, שהוא מאכל אדם.

קורבן העומר בחודש האביב

כידוע קרבן העומר הנקרב בחדש האביב בא מלחם שעורים. וביארו בזוה"ק (השמיטות כרך א (בראשית) דף רס ע"א), שקרבן העומר בא כהכנה לקבל את התורה הנקרא 'לחם', וז"ל, חֲדָשׁ הָאָבִיב. דהא בההוא שעתא שעורה אביב, ומקרבין מניה עומר עשירית האיפה ממחרת השבת איהו, וספרין שבע שבועין שלמין לאסתלקא לעילא, ולקבלא מאינון חמשים יומין עלאין דאימא עלאה, אורייתא דאקרי לחם, דכתיב (משלי ט, ה) לָכוּ לָחֶמוּ בְּלִחְמִי, עכ"ל.

לחם - תורה

וכן מצאנו שלא בלבד שהתורה בכלל נקראת 'לחם', כפירוש המלבי"ם על הפסוק, וז"ל, הִטְרִיפְנִי לָחֶם חֶקִי (משלי ל, ח), וז"ל, ובנמשל שיתחכם ע"פ חכמת התורה שהיא לחם הנפש המיועד לשלמותה ולחיותה, עכ"ל. אלא בפרט נגלה בתורה - מלחמה (מלשון לחם) - מלחמתה של תורה, כמ"ש רש"י (סוכה נב ע"א), וז"ל, הֶאֱכִלְהוּ לָחֶם - הטריחיהו במלחמתה של תורה, דכתיב (משלי ט, ה) לָכוּ לָחֶמוּ בְּלִחְמִי, עכ"ל. ושורש דברי רש"י הם מפורשים בחז"ל (בראשית רבה פרשת וירא), וז"ל, אמר ר' אחא וכי יש גזולן גדול מזה, ואמר שלמה (משלי כה, כא) אִם רָעַב שֹׁנְאָךָ הֶאֱכִלְהוּ לָחֶם וגו', מלחמתה של תורה, היך דאת אמ' (משלי ט, ה) לָכוּ לָחֶמוּ בְּלִחְמִי, עכ"ל.

ומשני בחינות 'לחם' שהנמצאים בתורה, היה משה רבינו ניזון במרום, כמתבאר במדרש (שמות רבה, פרשה מז סימן ז), וז"ל, ומאין היה משה אוכל, וכו', היה אוכל, מן התורה, שנאמר (יחזקאל ג, א) בֶּן אָדָם אֶת אֲשֶׁר תִּמְצָא אָכֹל, ואוכלה, למה, שהתורה מתוקה, שנאמר (תהלים יט, יא) וּמִתּוֹקִים מִדְּבַשׁ וְנֶפֶת צוּפִים. ד"א מלחמה של תורה כדכתיב (משלי ט, ה) לָכוּ לָחֶמוּ בְּלִחְמִי.

^א וכן הוא בעוד מקומות בחז"ל, כגון: מדרש תנחומא (פרשת בשלח סימן ג), וז"ל, ר' ברכיה קורא עליו אִם רָעַב שֹׁנְאָךָ הֶאֱכִלְהוּ לָחֶם (משלי כה, כא) זה יצר הרע, האכילהו מלחמתה של תורה, כשם שאומר (משלי ט, ה) לָכוּ לָחֶמוּ בְּלִחְמִי, עכ"ל. וכן בשמות רבה (פרשה מז סימן ז), וז"ל, ד"א מלחמה של תורה כדכתיב (משלי ט, ה) לָכוּ לָחֶמוּ בְּלִחְמִי, עכ"ל. ופסיקתא דרב כהנא (פיסקא כז), וז"ל, ויגיעכם בלוא לשבִּיעָה (ישעיהו נה, ב), למה אתם יגיעים ואומות העולם שביעים, בלוא לשבִּיעָה, על שלא שבעתם מלחמה של תורה, ומיינה של תורה, דכתיב (משלי ט, ה) לָכוּ לָחֶמוּ בְּלִחְמִי וגו', עכ"ל.

^ב ועיין מלחמה – שלום (ערך אבה), שמתעם הכי התורה ניתנה באופן של שלושה, כמ"ש (שבת פח ע"א) בריך רחמנא דיהב אוריין תליתאי לעם תליתאי, על ידי תליתאי, ביום תליתאי, בירחא תליתאי. והיינו שהתורה ניתנה בכזה אופן דייקא, מפני שיש בה מחלוקת, מחלוקת של תורה. אולם יש הכרעה ע"י שלושה, להביא לשלום, עיי"ש.

^ג ועיין בהרחבה במבט הפנימי (אשת יפת תואר - זוהמה 016)

^ד עיין סוכה (שם).